

Nr 171.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av förra länsmansbostället Balingstaby nr 5 i Uppsala län; given Stockholms slott den 20 juni 1914.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förra länsmansbostället 1 mantal Balingstaby nr 5 i Balingsta socken av Uppsala län må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i kungl. brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor.

De till ärendet hörande handlingar och karta skola riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 juni 1914.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **HAMMARSKJÖLD**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **WALLENBERG**,
Statsråden: **HASSELROT**,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNER,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anförde.

Förra länsmansbostället 1 mantal Balingstaby nr 5 i Balingsta socken av Uppsala län är för statsverkets räkning utarrenderat till den 14 mars 1916 mot årligt arrende av 650 kronor. Under år 1913 har egendomen undergått arrendeuppskattning, varvid förslag väckts om egendomens försäljning. I skrivelse den 8 maj 1914 har domänstyrelsen underställt frågan Kungl. Maj:ts prövning samt för sådant ändamål överlämnat instrumentet över förrättningen med flera ärendet rörande handlingar, däribland en av distriktslantmätaren M. Mörtzell år 1912 upprättad karta över egendomen.

Av dessa handlingar inhämtas, bland annat, följande.

Egendomen, som är belägen 2 mil från Uppsala och 0.4 mil från Balingsta järnvägsstation, har en areal av 51 hektar 72.1 ar, därav 30

hektar 22.3 ar tomt, trädgård och åker, 29.7 ar äng, 4 hektar 96.4 ar odlingsmark, 15 hektar 19.4 ar avrösningsjord och 1 hektar 4.3 ar impediment.

Torp eller lägenhet finnes icke å egendomen.

Styckning eller avsköndring av mark i syfte av upplåtande av egnahemslägenheter hava uppskattningsmännen icke ansett böra ske.

Arrendevärdet å egendomen har föreslagits till 730 kronor.

Emellertid hava uppskattningsmännen emot en förnyad utarrendering anfört, att under en ny arrendeperiod egendomen tarvade nybyggnad av manbyggnad, stall- och ladugårdsbyggnad, spannmålsbod med redskapslider samt å egendomens andra skifte en stolplada. Dessa byggnader syntes knappast kunna åstadkommas för en kostnad, understigande 10,000 kronor, vilket belopp ej kunde tillnärmelsevis förräntas genom höjt arrende. I anledning härav hava uppskattningsmännen ansett för kronan fördelaktigare att vid arrendeperiodens slut försälja egendomen.

Vid sådant förhållande hava uppskattningsmännen åsatt egendomen ett saluvärde av 18,000 kronor, därav 1,115 kronor för växande skog.

Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet har, med tillkännagivande, att Kungl. Maj:ts befallningshavande veterligt inga särskilda omständigheter påkallade egendomens bibehållande åt kronan, hemställt, att egendomen måtte i behörig ordning försäljas.

Då det emellertid syntes domänstyrelsen framgå av kartan, att ett eller två egnahem möjligen skulle kunna avskiljas från egendomen, anhöll styrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:ts befallningshavande, att, därest särskilt skäl icke förefunnes att icke frånskilja någon lägenhet från egendomen före försäljningen, Kungl. Maj:ts befallningshavande måtte föranstalta om uppgörande av förslag i sådant avseende.

Vid den förrättning, som i anledning därav verkställdes av domänintendenten och vederbörande arrendeuppskattningsmän, anfördes huvudsakligen följande. En styckning av hemskiftet, vilken styckning givetvis borde omfatta områden i närheten av landsvägen och varigenom egendomen skulle berövas sin bästa jord, finge utan vidare anses utesluten. De delar av egendomen, som skulle komma ifråga att frånskiljas som egnahem, vore skiftena å skogen: Syltmyran om 7 hektar 6.6 ar och Svartkärret om 1 hektar 81.5 ar inägojord jämte någon skogsmark. Byggnader saknades emellertid å dessa skiften. Svartkärret vore vattensjukt. Båda dessa skiften lede av en gemensam olägenhet därutinnan, att de vore på alla sidor omgivna av skog, varigenom marken beskuggades i alltför hög grad och lufttillträdet förhindrades. Av laga skifteskartan över Balingstaby framginge, att väg till dessa

skiften undantagits, och utgjorde väglängden till huvudgården omkring 2,000 respektive 3,000 meter. Vägen hade emellertid aldrig blivit istånd-satt och kunde sommartiden ej trafikeras med lass. Grödorna inbärga-des i en lada och hemforslades, sedan marken frusit. Det låte svårligen tänka sig, att med sådana samfärdsselförhållanden och med utsikt till stora omkostnader för nybyggnad och dikning någon skulle vilja inköpa lägenheterna i fråga för att bygga och bo där. I varje fall kunde endast ett mycket lågt pris beräknas för dem. Däremot, om skiftena bibehölles under gården, hade arrendatorn respektive ägaren till gården tillfälle att tillgodogöra sig dels betet, dels skogsavkastningen, vilken med skogens behöriga skötsel i en framtid syntes kunna stegras, vadan skogsskiftet med därinom varande inägoområden utgjorde ett värdefullt stöd för huvudgården. På grund av vad sålunda anförts vidhöllo upp-skattningmännen sitt ursprungliga förslag om egendomens försäljning i en lott.

Domänstyrelsen har, under åberopande av vad uppskattningmännen anført som skäl för egendomens försäljning och med tillkännagivande, att styrelsen icke hade sig bekant någon anledning att för allmänt ända-mål behålla egendomen i kronans ägo i dess helhet eller till någon del, tillstyrkt försäljning av densamma i dess helhet.

På grund av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande egendom må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i nådiga brevet den 29 maj 1874 omförmälda villkor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga . . . till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Curt Rohtlieb.